

**Mededeling van de Raad van het BIPT
van 30 juni 2023
over
het verslag over het toezicht op netneutraliteit in België
(periode 1 mei 2022 – 30 april 2023)**

INHOUDSOPGAVE

1. Context en korte inhoud	3
2. Volgende stappen	5
Bijlage: Verslag over het toezicht op netneutraliteit in België (periode 1 mei 2022 – 30 april 2023).	6

1. Context en korte inhoud

1. Artikel 5, eerste lid, tweede alinea, van Verordening (EU) 2015/2120 van 25 november 2015 tot vaststelling van maatregelen betreffende open-internettoegang vraagt dat de nationale regelgevende instanties (hierna ook "de NRI's") jaarlijks verslagen publiceren over hun toezicht op deze Verordening en over hun bevindingen. De NRI's doen deze verslagen toekomen aan de Europese Commissie en BEREC.
2. Betreffende de periode 1 mei 2022 – 30 april 2023 heeft het BIPT het bijgevoegde verslag aangenomen.
3. In dit zevende jaarlijks verslag beschrijft het BIPT alle activiteiten die het heeft ondernomen in het kader van netneutraliteit.
4. In oktober 2022 heeft het BIPT een ontwerpbesluit ter raadpleging voorgelegd met een analyse dat een vrije keuze van de modem/router/CPE mogelijk moet zijn. In die zin is het ontwerpbesluit een uitwerking van de Open Internet Verordening in de Belgische nationale context. Het BIPT zal het finale besluit eind 2023 publiceren.
5. Het BIPT heeft vervolgens een behoorlijke naleving van zijn richtsnoeren betreffende het aanbieden van "onbeperkt" internet vastgesteld. Dit gebeurde op basis van marktmonitoring, ontvangen klachten en behandelde punctuele dossiers.
6. In de huidige verslaggevingsperiode zetten alle ISP's de zero-rating van hun tariefplannen stop in lijn met de door het BIPT aanvaardbaar bevonden of de door het BIPT opgelegde timing. Het BIPT verwachtte dat dat zou gebeuren met kennisgeving (en toekenning) van het recht om kosteloos het contract op te zeggen. Proximus was echter van oordeel dat het beroep kon doen op de uitzonderingen bepaald in artikel 108, § 4, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie. Het BIPT onderzocht de praktijken van Proximus maar nam nog geen definitieve beslissing over de bezwaren en eventueel beoogde maatregelen van het BIPT.
7. Het BIPT onderzocht ook de implementatie van de kosteloosheid van toegang tot bepaalde webpagina's en faciliteiten opgelegd op grond van een aantal artikelen van de nieuwe Roamingverordening, die op 1 juli 2022 in werking getreden is. In de praktijk verplichten deze bepalingen de operatoren om ten aanzien van roamende eindgebruikers verkeersbeheersmaatregelen in te voeren die dicht aanleunen bij "zero rating". Sommige implementaties werden gevalideerd; andere worden verder opgevolgd.
8. Er werd ook de nodige aandacht besteed aan de toepassing van andere uitzonderingen op het principe van de gelijke behandeling van internetverkeer, zoals de uitzondering die toelaat verkeer te blokkeren wegens virusaanvallen en overleg met de sector en met Berec om de implementatie van de blokkering van de websites van omroepen van het Russische regime ten aanzien waarvan de EU sancties oplegde op een gecoördineerde manier uit te oefenen.
9. Het BIPT controleerde ook de naleving van diens besluit 2 mei 2017 betreffende de mededeling van de snelheid van een vaste of mobiele breedbandverbinding op volgende manieren:

- Sommige netwerkkoperatoren werden herinnerd aan hun plicht om het BIPT, één keer per jaar op 15 juni, informatie te bezorgen over de snelheid die aan hun klanten meegedeeld is en die in hun contract geïntegreerd is.
 - Het BIPT verbeterde, na aanmaning, ook de manier waarop een ISP, die zijn intrede deed op de markt voor breedbandinternet op een vaste locatie, de snelheden van zijn nieuwe producten presenteerde aan de (residentiële) eindgebruikers. Een luik betreffende de contractsamenvattingen is nog lopend.
 - Bij een steekproef begin november 2002 werden er geen voorbeelden van advertenties op websites betreffende mobiele snelheden gevonden¹.
10. In deze verslaggevingsperiode telde het BIPT 8 klachten die verband hield met de belangen die de Open Internet Verordening nastreeft. Zes van deze klachten handelden over de problematiek van het "onbeperkt internet" en over de impact van de richtsnoeren van het BIPT. Twee klachten hadden betrekking op zero-rating bij Proximus.
11. Het BIPT heeft tot slot voor het vijfde opeenvolgende jaar met een "drive tests"-campagne en voor het tweede opeenvolgende jaar met een treintestcampagne informatie verzameld over de kwaliteit van de ervaring op de mobiele netwerken. Het BIPT ging ook verder met de ontwikkeling van de atlas van de vaste en mobiele dekking en controleerde de betrouwbaarheid ervan via ad-hoc metingen op het terrein. De vaste atlas laat nu toe aan de eindgebruiker om alle beschikbare netwerken op een adres te bekijken.
12. Globaal genomen meent het BIPT dat er tot nog toe geen grote redenen tot bezorgdheid zijn in België op het vlak van open-internettoegang:
- Er zijn geen gevallen van ontoelaatbare blokkeringen van diensten of applicaties in het netwerk vastgesteld.
 - Op het vlak van zero-rating hebben operatoren de tariefplannen, waarin deze ontoelaatbare praktijk vervat zit, omgevormd naar aanbiedingen, die conform de uitspraken van het Hof van Justitie zijn.
 - Op het vlak van de keuzemogelijkheden van de eindgebruikers zijn de inbegrepen datavolumes in de aanbiedingen van de ISP's, in het bijzonder bij mobiele producten, opnieuw groter geworden, om de evolutie van het toenemende dataverkeer op te vangen. De grenzen van Fair Use Policies van "onbeperkte" internetproducten verhoogden in sommige gevallen eveneens significant, onder invloed van de BIPT-richtsnoeren in dat verband.

¹ Dat is geen verplichting, maar als mobiele ISP's daarover adverteren moet die informatie ook in het contract vermeld worden.

2. Volgende stappen

13. Het verslag zal bezorgd worden aan de Europese Commissie en BEREC.
14. Het zal eveneens gepubliceerd worden op de website van het BIPT.

Axel Desmedt
Lid van de Raad

Bernardo Herman
Lid van de Raad

Luc Vanfleteren
Lid van de Raad

Michel Van Bellinghen
Voorzitter van de Raad

**Bijlage: Verslag over het toezicht op netneutraliteit in België
(periode 1 mei 2022 – 30 april 2023)**

Belgisch Instituut voor
postdiensten en telecommunicatie

**Verslag
over
het toezicht op netneutraliteit
in België
(periode 1 mei 2022 – 30 april 2023)**

INHOUDSOPGAVE

1. Algemeen.....	3
1.1. Voorafgaande bepaling	3
1.2. Context van dit verslag.....	3
1.3. De bepalingen van de Verordening.....	4
1.4. De richtsnoeren van Berec	7
2. Uitwerking van de Verordening – ontwerpbesluit BIPT identificering van het netwerkaansluitpunt 8	
3. Toezicht op de Verordening door het BIPT	9
3.1. Toezicht op het aanbieden van « onbeperkt internet » en de toepassing van een “Fair Use Policy” op die producten	9
3.2. Toezicht op zero-rating	10
3.2.1. Algemeen.....	10
3.2.2. Toezicht op zero-rating ontwikkeld door operatoren	10
3.2.3. Toezicht op zero-rating opgelegd op basis van de bepalingen van de Roamingverordening ..	12
3.3. Toezicht op het invoeren van de uitzondering die toelaat verkeer te blokkeren wegens virusaanvallen.....	13
3.4. Besprekingen betreffende het blokkeren van websites van het Russische regime die vallen onder sancties aangenomen door de EU	14
3.5. Controle op de vermelding van de internetsnelheid.....	15
3.5.1. Herinnering aan de jaarlijks aan het BIPT mee te delen informatie over snelheden verwerkt in het contract	15
3.5.2. Ad hoc controle van een ISP die toetrad tot de markt voor breedbandinternet op een vaste locatie.....	16
3.5.3. Steekproef in verband met het adverteren van mobiele snelheden op websites van netwerkoperatoren.....	17
3.6. Klachten betreffende de naleving van Verordening 2015/2120	17
3.6.1. Klachten ontvangen door het BIPT.....	17
3.6.2. Input in klachten ingediend bij andere instanties.....	19
4. Bevordering van de beschikbaarheid van internettoegangsdiensten op kwaliteitsniveaus die stroken met de stand van de techniek.....	21
4.1. Dekking van het grondgebied op het vlak van internettoegang (Atlas)	21
4.2. Quality of Experience – Mobiele netwerken.....	21
5. Conclusie	22

1. Algemeen

1.1. Voorafgaande bepaling

1. Dit verslag wordt aangenomen door het BIPT.
2. Op 9 juni 2023 heeft het BIPT aan de CSA, de VRM en de Medienrat zijn ontwerp van jaarlijkse verslag betreffende het toezicht op netneutraliteit in België overgezonden. Omdat de neutraliteit van het internet ook te maken heeft met inhoudelijke kwesties, vervult het BIPT zijn toezichtsfunctie in samenwerking met de regulatoren van de audiovisuele media.
3. De CSA, de VRM en de Medienrat werden meer bepaald uitgenodigd om het ontwerp te amenderen en/of aan te vullen, met het oog op publicatie en om te worden voorgelegd aan de Europese Commissie en Berec. Dit verslag houdt rekening met deze input.

1.2. Context van dit verslag

4. Artikel 5, eerste lid, tweede alinea, van Verordening (EU) 2015/2120 van 25 november 2015 tot vaststelling van maatregelen betreffende open-internettoegang en retailtarieven voor gereguleerde communicaties binnen de EU en tot wijziging van Richtlijn 2002/22/EG en Verordening (EU) nr. 531/2012¹ (hierna ook: "Verordening 2015/2120", "Open Internet Verordening" of kortweg "de Verordening") vraagt dat de nationale regelgevende instanties (hierna ook "de NRI's") jaarlijks verslagen publiceren over hun toezicht op deze Verordening en over hun bevindingen. De NRI's doen deze verslagen toekomen aan de Commissie en Berec.
5. Dit verslag is het verslag bedoeld in artikel 5, eerste lid, tweede alinea, van Verordening 2015/2120.
6. Overeenkomstig de [BEREC Guidelines on the Implementation of the Open Internet Regulation](#)² (hierna ook: "de Berec-richtsnoeren" of kortweg: "de richtsnoeren") zal dit verslag de periode beslaan van 1 mei 2022 tot en met 30 april 2023 en opgeleverd worden tegen 30 juni 2023.
7. Overeenkomstig artikel 5, eerste lid, eerste alinea, van de Verordening hebben de NRI's als taak:
 - nauwlettend toezicht te houden op en te zorgen voor de naleving van de artikelen 3 en 4 van Verordening 2015/2120, en
 - de voortdurende beschikbaarheid te bevorderen van niet-discriminerende internettoegangsdiensten op kwaliteitsniveaus die stroken met de stand van de techniek.

¹ *Publicatieblad*, Nr. L 310/1, 26 november 2015, zoals gewijzigd door Verordening 2018/1971 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018, *Publicatieblad*, Nr. L, 321/1, 17 december 2018.

² Zie nr. 182 van deze richtsnoeren, gepubliceerd op

https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/guidelines/9277-berec-guidelines-on-the-implementation-of-the-open-internet-regulation

1.3. De bepalingen van de Verordening

8. De kernbepalingen van Verordening 2015/2120 waarover verslag wordt gedaan zijn de artikelen 3 en 4.
9. Deze artikelen luiden:

“Artikel 3
Waarborgen van open-internettoegang

1. Eindgebruikers hebben het recht om toegang te krijgen tot informatie en inhoud en deze te delen, toepassingen en diensten te gebruiken en aan te bieden, en gebruik te maken van de eindapparatuur van hun keuze, ongeacht de locatie van de eindgebruiker of de aanbieder, en ongeacht de locatie, herkomst of bestemming van de informatie, inhoud, toepassing of dienst, via hun internettoegangsdienst.

Dit lid laat onverlet het Unierecht of het nationale recht dat in overeenstemming is met het Unierecht, met betrekking tot de rechtmatigheid van de inhoud, toepassingen of diensten.

2. Overeenkomsten tussen aanbieders van internettoegangsdiensten en eindgebruikers over commerciële en technische voorwaarden en de kenmerken van internettoegangsdiensten zoals prijs, datavolumes of snelheid, en alle commerciële praktijken van aanbieders van internettoegangsdiensten, mogen de uitoefening van de in lid 1 bedoelde rechten van eindgebruikers niet beperken.

3. Aanbieders van internettoegangsdiensten behandelen bij het aanbieden van internettoegangsdiensten alle verkeer op gelijke wijze, zonder discriminatie, beperking of interferentie, en ongeacht de verzender en de ontvanger, de inhoud waartoe toegang wordt verleend of die wordt verspreid, de gebruikte of aangeboden toepassingen of diensten, of de gebruikte eindapparatuur.

De eerste alinea belet aanbieders van internettoegangsdiensten niet redelijke verkeersbeheersmaatregelen te treffen. Om als redelijk te worden beschouwd, moeten die maatregelen transparant, niet-discriminerend en evenredig zijn, en mogen zij niet berusten op commerciële overwegingen, maar op objectief verschillende technische kwaliteitsvereisten van specifieke categorieën verkeer berusten. Zulke maatregelen mogen niet inhouden de specifieke inhoud gevolgd, en zij worden niet langer dan nodig aangehouden.

Aanbieders van internettoegangsdiensten treffen geen verkeersbeheersmaatregelen die verder gaan dan de in de tweede alinea bedoelde maatregelen, en gaan met name niet over tot het blokkeren, vertragen, wijzigen, beperken of degraderen van, interfereren met of discrimineren tussen specifieke inhoud, toepassingen of diensten, of specifieke categorieën daarvan, behalve indien — en slechts zolang — dit nodig is om:

a) te voldoen aan de wetgevingshandelingen van de Unie of de nationale wetgeving die in overeenstemming is met het Unierecht, waar de aanbieder van de internettoegangsdiensten onder valt, of aan de met het Unierecht in overeenstemming zijnde maatregelen ter

uitvoering van dergelijke wetgevingshandelingen van de Unie of dergelijke nationale wetgeving, met inbegrip van beslissingen van rechters of overheidsinstanties die ter zake bevoegd zijn;

b) de integriteit en de veiligheid van het netwerk, van de diensten die via dit netwerk worden aangeboden en van de eindapparatuur van de eindgebruikers te beschermen;

c) nakende netwerkcongestie te voorkomen en de effecten van uitzonderlijke of tijdelijke netwerkcongestie te beperken, op voorwaarde dat gelijkwaardige soorten verkeer gelijk worden behandeld.

4. Verkeersbeheersmaatregelen mogen slechts verwerking van persoonsgegevens met zich brengen indien dergelijke verwerking noodzakelijk en evenredig is om de doelstellingen van lid 3 te verwezenlijken. Deze verwerking geschiedt overeenkomstig Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad. Verkeersbeheersmaatregelen voldoen tevens aan Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad.

5. Het staat aanbieders van elektronische communicatie aan het publiek, met inbegrip van aanbieders van internettoegangsdiensten, en aanbieders van inhoud, toepassingen en diensten vrij om naast internettoegangsdiensten andere diensten aan te bieden die geoptimaliseerd zijn voor specifieke inhoud, toepassingen of diensten of een combinatie daarvan, indien de optimalisatie nodig is om te voldoen aan kwaliteitsvereisten voor inhoud, toepassingen of diensten voor een specifiek kwaliteitsniveau.

Aanbieders van elektronische communicatie aan het publiek, met inbegrip van aanbieders van internettoegangsdiensten, mogen deze diensten uitsluitend aanbieden of faciliteren indien de netwerkcapaciteit groot genoeg is om de diensten aan te bieden ter aanvulling op verleende internettoegangsdiensten. Deze diensten mogen niet worden gebruikt of aangeboden ter vervanging van internettoegangsdiensten, en mogen geen nadelige invloed hebben op de beschikbaarheid of de algemene kwaliteit van internettoegangsdiensten voor eindgebruikers.

Artikel 4

Maatregelen inzake transparantie met het oog op open-internettoegang

1. Aanbieders van internettoegangsdiensten zorgen ervoor dat in contracten die internettoegangsdiensten omvatten ten minste het volgende wordt opgenomen:

a) informatie over de wijze waarop de door de betrokken aanbieder getroffen verkeersbeheersmaatregelen de kwaliteit van internettoegangsdiensten, de privacy van de eindgebruikers en de bescherming van hun persoonsgegevens kunnen beïnvloeden;

b) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de wijze waarop iedere vorm van beperking in volume, snelheid en andere parameters voor de kwaliteit van de dienstverlening in de praktijk internettoegangsdiensten, en met name op het gebruik van inhoud, toepassingen en diensten kunnen beïnvloeden;

c) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de wijze waarop de in artikel 3, lid 5, bedoelde diensten waarop de eindgebruiker zich abonneert in de praktijk de internettoegangsdiensten die aan die eindgebruiker worden aangeboden, kunnen beïnvloeden;

d) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de minimale, de normaliter beschikbare, de maximale en de geadverteerde download- en uploadsnelheid van de internettoegangsdiensten in geval van vaste netwerken, dan wel de geraamde maximale en geadverteerde download- en uploadsnelheid van internettoegangsdiensten in geval van mobiele netwerken, en over de wijze waarop aanzienlijke afwijkingen van de respectieve geadverteerde download- en uploadsnelheden de in artikel 3, lid 1, vastgelegde rechten van de eindgebruikers kunnen beïnvloeden;

e) een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de rechtsmiddelen die de consument overeenkomstig het nationale recht ter beschikking staan in geval van een voortdurende of regelmatig voorkomende discrepantie tussen de werkelijke prestaties van de internettoegangsdienst ten aanzien van snelheid of andere parameters voor de kwaliteit van de dienstverlening en de overeenkomstig de punten a) tot en met d) aangegeven prestaties.

Aanbieders van internettoegangsdiensten publiceren de in de eerste alinea bedoelde informatie.

2. Aanbieders van internettoegangsdiensten voeren transparante, eenvoudige en efficiënte procedures in om klachten van eindgebruikers in verband met de rechten en verplichtingen neergelegd in artikel 3 en in lid 1 van dit artikel te behandelen 3. De voorschriften in de leden 1 en 2 vormen een aanvulling op de voorschriften in Richtlijn 2002/22/EG en beletten de lidstaten niet aanvullende toezicht-, informatie- en transparantievoorschriften, onder meer betreffende de inhoud, de vorm en wijze van bekendmaking van de te publiceren informatie, te behouden of in te voeren. Die voorschriften stroken met deze verordening en met de betreffende bepalingen van Richtlijnen 2002/21/EG en 2002/22/EG.

4. Elke voortdurende of regelmatig voorkomende significante discrepantie tussen de werkelijke prestaties van de internettoegangsdienst ten aanzien van snelheid of andere parameters voor de kwaliteit van de dienstverlening en de prestaties die de aanbieder van internettoegangsdiensten overeenkomstig lid 1, onder a) tot en met d), heeft aangegeven, wordt, indien de betreffende feiten zijn vastgesteld door een door de nationale regelgevende instantie gecertificeerd toezichtsmechanisme, als tekortkoming in de nakoming beschouwd met het oog op het activeren van de rechtsmiddelen waarover de consument overeenkomstig het nationale recht beschikt.

Dit lid is slechts van toepassing op contracten die gesloten of hernieuwd zijn vanaf 29 november 2015."

10. Ten behoeve van de verslaggeving is ook artikel 5, eerste lid, eerste alinea, tweede zin, van de Verordening relevant. Die bepaling stelt dat NRI's, met het oog op het vervullen van hun taken in de eerste zin van artikel 5, eerste lid, eerste alinea, "voorschriften inzake technische kenmerken, minimale vereisten inzake de kwaliteit van de dienstverlening en andere passende en noodzakelijke maatregelen [...] aan een of meer aanbieders van elektronische communicatie aan het publiek, met inbegrip van aanbieders van internettoegangsdiensten" kunnen opleggen.

1.4. De richtsnoeren van Berec

11. Op grond van artikel 5.3 van Verordening 2015/2120, nam Berec, de Europese koepel van NRI's, richtsnoeren aan voor de uitvoering van de verplichtingen van de NRI's, met het oog op de consistente toepassing van de Verordening. Het gaat met name om de hierboven reeds geciteerde "BEREC Guidelines on the Implementation of the Open Internet Regulation".
12. Betreffende de jaarlijkse rapportering van de NRI's bevelen de richtsnoeren het volgende aan:

"Jaarlijkse verslaglegging door NRI's

182. De verslagen moeten jaarlijks worden gepubliceerd en de NRI's moeten hun jaarlijkse verslagen publiceren tegen 30 juni voor de periode die start op 1 mei en loopt tot 30 april. Het eerste verslag moet beschikbaar zijn tegen 30 juni 2017 en de periode bestrijken van 30 april 2016 tot 30 april 2017 (de eerste 12 maanden na de toepassing van de bepalingen).

183. De verslagen moeten niet alleen worden gepubliceerd maar ook bezorgd worden aan de Commissie en aan Berec. Opdat de Commissie en Berec de verslagen makkelijker kunnen vergelijken beveelt Berec aan dat de NRI's ten minste de volgende hoofdstukken in hun jaarlijkse verslag opnemen:

- algemene beschrijving van de nationale situatie inzake naleving van de verordening;
- beschrijving van de controleactiviteiten door de NRI;
- het aantal en de soort van klachten of inbreuken m.b.t. de verordening;
- de voornaamste resultaten van enquêtes die zijn gehouden over het toezicht op en de handhaving van de verordening;
- de voornaamste resultaten en waarden die de technische metingen en evaluaties hebben opgeleverd die verricht zijn met betrekking tot het toezicht op en de handhaving van de verordening;
- een beoordeling van de constante beschikbaarheid van niet-discriminerende internettoegangsdiensten op kwaliteitsniveaus die vorderingen in de technologie weerspiegelen;
- maatregelen aangenomen/toegepast door de NRI's krachtens artikel 5, lid 1. ³

³ Originele Engelse tekst: "Annual reporting of NRAs

182. The reports must be published on an annual basis, and NRAs should publish their annual reports by 30th June for the periods starting from 1st May to 30th April. The first report is to be provided by 30th June 2017, covering the period from 30th April 2016 to 30th April 2017 (the first 12 months following application of the provisions).

183. As well as being published, the reports should be provided to the Commission and to BEREC. To enable the Commission and BEREC to more easily compare the reports, BEREC recommends that NRAs include at least the following sections in their annual reports:

- *overall description of the national situation regarding compliance with the Regulation;*
- *description of the monitoring activities carried out by the NRA;*
- *the number and types of complaints and infringements related to the Regulation;*
- *main results of surveys conducted in relation to supervising and enforcing the Regulation;*

2. Uitwerking van de Verordening – ontwerpbesluit BIPT identificering van het netwerkaansluitpunt

13. In maart 2020, publiceerde Berec zijn richtsnoeren ter identificatie van de netwerkaansluitpunten voor de verschillende types netwerken.
14. Het BIPT heeft zich gebaseerd op deze richtlijnen om de netwerkaansluitpunten vast te leggen op de koper-, glasvezel- en coaxnetwerken voor breedband- en tv-diensten in een [ontwerpbesluit](#)⁴ dat ter raadpleging werd voorgelegd in oktober 2022. De uitkomst van deze analyse is voorlopig dat een vrije keuze van de modem/router/CPE mogelijk moet zijn. In die zin is het ontwerpbesluit een uitwerking van de Open Internet Verordening in de Belgische nationale context. Ondertussen hebben al vier Europese landen maatregelen genomen om de CPE-markt vrij te maken.
15. Indien de uitkomst van de analyse van de consultatiereacties zou zijn dat een vrije keuze van de modem/router/CPE mogelijk is, zou dit sommige eindklanten in staat kunnen stellen om gemakkelijker te veranderen van operator op dezelfde netwerkinfrastructuur aangezien ze hun eigen modem/router/CPE kunnen hergebruiken bij een andere operator. Daarenboven zouden klanten die hun eigen modem/router/CPE gebruiken, lagere tarieven kunnen genieten of zouden ze bewust kunnen kiezen voor een ander (bv. meer duurzaam) toestel. Ten slotte zou de vrije keuze technisch onderlegde eindklanten in staat stellen om hun thuisnetwerk te beheren zoals zij het zelf willen en zo bijvoorbeeld vanop afstand gebruik te maken van connected devices en personal/private clouds.
16. Het BIPT zal het finale besluit nog dit jaar publiceren.
17. Verder heeft het BIPT geen klachten ontvangen aangaande de huidige geïmplementeerde certificatieprocessen.

• main results and values retrieved from technical measurements and evaluations conducted in relation to supervising and enforcing the Regulation;
• an assessment of the continued availability of non-discriminatory IAS at levels of quality that reflect advances in technology;
• measures adopted/applied by NRAs pursuant to Article 5(1).”

⁴ <https://www.bipt.be/consumenten/publicatie/raadpleging-over-een-ontwerpbesluit-betreffende-de-identificering-van-het-netwerkaansluitpunt-voor-de-breedbanddiensten-en-tv-diensten>

3. Toezicht op de Verordening door het BIPT

3.1. Toezicht op het aanbieden van « onbeperkt internet » en de toepassing van een "Fair Use Policy" op die producten

18. Op 23 februari 2022 heeft het BIPT [richtsnoeren](#)⁵ gepubliceerd om duidelijkheid te scheppen over het gebruik van de term "onbeperkt internet" in de commerciële communicatie van operatoren. Het BIPT heeft aanbieders van internettoegangsdiensten een termijn van 6 maanden gegeven om de BIPT-richtsnoeren in praktijk te brengen.
19. Deze termijn liep af in de huidige verslaggevingsperiode.
20. Het BIPT heeft een behoorlijke naleving van zijn richtsnoeren vastgesteld op basis van marktmonitoring, ontvangen klachten⁶ en behandelde punctuele dossiers.
21. Wat dit laatste betreft heeft het BIPT zich ervan vergewist dat de operator die in maart 2022 een bundel van telecomdiensten lanceerde, die voor vast internet een FUP van 500 GB per maand bevatte onder de noemer "onbeperkt surfen", zich effectief hield aan zijn engagement om het surfvolume vermeld in de FUP van al zijn (al dan niet gebundelde) vaste "onbeperkte" internetproducten, te verhogen naar 3 TB per maand. Dat bleek het geval te zijn.
22. In een ander dossier ging het BIPT verder in op vragen van een operator betreffende zijn bundel waarbij een eindgebruiker een aantal simkaarten kan toevoegen met een onbeperkt datavolume. De operator vroeg of hij de mogelijkheid had "om bij congestie vanaf een bepaald verbruik een lagere prioriteit toe te kennen aan bepaalde unlimited klanten". Daarnaast wilde hij zich ervan vergewissen of het datavolume van 300 GB (dat volgens de richtsnoeren van het BIPT hoort bij een "onbeperkt of unlimited" aanbod) toegepast moet worden op elke sim apart dan wel of dit datavolume verdeeld kon worden over de sim's.
23. Op de eerste vraag antwoordde het BIPT dat dit inging tegen de richtsnoeren van het BIPT⁷: de voorgestelde maatregel is weliswaar minder drastisch dan het beperken of blokkeren van dataverkeer maar er wordt wel nog altijd ingegrepen op het verkeer. Daarom vormt het nog altijd een FUP. De operator grijpt immers in "op verkeer van klanten, indien het verbruik van deze klanten het normale verbruik van andere klanten belemmert". Het was echter niet zeker of "het bepaald verbruik" (waarvan sprake in de vraag van de operator) gelijk aan of hoger lag dan de 300 GB, die de richtsnoeren van het BIPT vereisen bij een onbeperkt aanbod. De operator had dus twee opties: ofwel geen verlaging van prioriteit voor een bepaalde groep van klanten ofwel pas van zodra deze klanten een datavolume van 300 GB hadden opgebruikt.

⁵ <https://www.bipt.be/operators/publicatie/mededeling-inzake-richtsnoeren-betreffende-het-aanbieden-van-onbeperkt-internet>

⁶ Zie het laatste onderdeel van dit Hoofdstuk.

⁷ Deze analyse belet niet dat de ISP nog altijd netwerkmaatregelen kan en mag nemen wanneer er zich een tijdelijke of uitzonderlijke congestie voordoet. De toetssteen voor het beoordelen van de rechtmatigheid van dergelijke netwerkmaatregelen zijn echter de overwegingen en criteria vermeld in considerans 15 van de Open Internet Verordening en de pertinente overwegingen in de BEREC Guidelines (in het bijzonder de paragrafen 88 tot en met 93).

24. Betreffende de tweede vraag, herhaalde het BIPT dat de grenswaarde van 300 GB dient toegekend te worden per simkaart (of per mobiel nummer) indien de operator de benaming "onbeperkt" wenst te gebruiken, ongeacht de manier waarop de mobiele data aan de klant wordt aangeboden. Dit standpunt is in overeenstemming met het standpunt dat het BIPT in het vorige jaarverslag heeft beschreven.
25. Tenslotte rapporteerde deze operator ook maandelijks het aantal klanten die onderworpen werden aan een snelheidsverlaging na het bereiken van de FUP van 300 GB per sim. Dit aantal bleek uiterst beperkt.

3.2. Toezicht op zero-rating

3.2.1. Algemeen

26. Zero-rating is een praktijk waarbij een Internet Service Provider het dataverkeer van een specifieke toepassing of categorie van toepassingen niet meetelt voor de algemene datalimiet ingevoerd voor de internettoegangsdienst. Dit resulteert doorgaans in gratis data voor deze specifieke toepassing of categorie van toepassingen of in data waarop een gedifferentieerde prijs van toepassing is.
27. In drie arresten van 2 september 2021⁸ gaf het Hof van Justitie te kennen dat de commerciële praktijk van zero-rating naar zijn oordeel *in se* in strijd is met het beginsel van de gelijke behandeling van verkeer, zonder discriminatie of interferentie, neergelegd in artikel 3, lid 3, eerste alinea, van de Open Internet Verordening. Midden juni 2022 heeft BEREC, in het licht van deze drie arresten, bijgewerkte richtsnoeren aangenomen en gepubliceerd.

3.2.2. Toezicht op zero-rating ontwikkeld door operatoren

28. Zoals vermeld in het vorige jaarverslag, nam het BIPT informeel contact met de drie Belgische ISP's (Proximus, Orange Belgium en Telenet) die aanbiedingen in hun portfolio hadden waarin een vorm van zero-rating verwerkt was. De bedoeling van de contactname was te polsen bij iedere ISP naar diens omvormingsplannen (naar aanbiedingen die wel conform de interpretatie gegeven door het Hof van Justitie zouden zijn) en naar de uitvoeringstermijn van die plannen. De bekomen feedback van twee van de drie gepolste ISPs achtte het BIPT aanvaardbaar. Ten aanzien van de derde ISP liet het BIPT weten dat de door hem gewenste uitvoeringstermijn (in 2023) te lang was.
29. In de huidige verslaggevingsperiode zetten de gepolste ISP's de zero-rating van hun tariefplannen stop in lijn met de door het BIPT aanvaardbaar bevonden of de door het BIPT opgelegde timing.
30. Orange Belgium voltooide de migratie van zijn niet meer gecommmercialiseerde⁹ tariefplannen met zero-rating naar tariefplannen zonder zero-rating eind augustus – begin

⁸ Arresten Hof van Justitie van 2 september 2021 in de zaken C 34/20, *Telekom Deutschland*; C-854/19, *Vodafone (roaming)* en C-5/20, *Vodafone (tethering)*.

⁹ Dit zijn aanbiedingen waarop klanten (al enige tijd) niet meer konden inschrijven, dus waarvoor geen nieuwe contracten meer konden afgesloten worden.

september 2022. Dat gebeurde met kennisgeving (op voorhand en naar behoren) van het recht voor eindgebruikers om het contract kosteloos op te zeggen.

31. Proximus bood in de loop van 2022 wel nog tariefplannen met zero-rating te koop aan. De producten van Proximus waarin een vorm van zero-rating was verwerkt hadden benamingen zoals Epic, Mobilus, Mobilus Full Control, Beats Mobilus (Full Control), Bizz Mobile, Internet Maxi+Mobiel en XL.
32. Proximus heeft al zijn tariefplannen met zero-rating per 1 september 2022 aangepast door de zero-rating eruit te verwijderen en al dan niet een bijkomend volume aan data toe te kennen ter vervanging van het gezero-ratede volume. Dit gebeurde zonder kennisgeving van het recht om kosteloos het contract op te zeggen, bepaald in artikel 108, § 4, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, zoals gewijzigd door de wet van 21 december 2021¹⁰. Proximus was namelijk van oordeel dat het beroep kon doen op de in dat artikel bepaalde uitzondering in verband met door of krachtens wetgeving opgelegde wijzigingen van het contract, (indien nodig) gelezen in het licht van artikel 105.4, eerste lid, van Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie¹¹.
33. Het BIPT onderzocht de praktijken van Proximus maar nam nog geen definitieve beslissing over de bezwaren en eventueel beoogde maatregelen van het BIPT.
34. Op 25 oktober 2022 beëindigde ook Telenet de zero-rating in zijn niet meer gecommmercialiseerde aanbiedingen. De maatregelen ter compensatie van het verdwijnen van zero-rating verschilden bij Telenet, naargelang het (verbruiks)profiel van de klant. Eindgebruikers kregen van Telenet een kennisgeving van hun recht om het contract kosteloos op te zeggen.

¹⁰ Wet houdende omzetting van het Europees Wetboek voor elektronische communicatie en wijziging van diverse bepalingen inzake elektronische communicatie, *Belgisch Staatsblad*, 31 december 2021. Deze bepaling luidt: "§ 4. Onverminderd de toepassing van de artikelen VI.83 en VI.84 van het Wetboek van economisch recht, hebben de abonnees bij kennisgeving van voorgestelde wijzigingen aan de voorwaarden van het afgesloten contract met een operator van andere voor het publiek beschikbare elektronische-communicatiediensten dan nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten het recht om het contract zonder boete op te zeggen, tenzij de voorgestelde wijzigingen op aantoonbare wijze uitsluitend in het voordeel zijn van de eindgebruiker, van strikt administratieve aard zijn en geen negatieve gevolgen hebben voor de eindgebruiker of rechtstreeks worden opgelegd door of krachtens wetgeving die operatoren geen keuze laat op het vlak van implementatie of indien het gaat om een aan de index van de consumptieprijzen gerelateerde stijging waarin werd voorzien in het in paragraaf 3 bedoelde contract.

De abonnees worden tijdig en ten minste één maand vooraf naar behoren, op een duidelijke en begrijpelijke wijze, individueel via een duurzame gegevensdrager in kennis gesteld van dergelijke wijzigingen en worden tegelijkertijd op de hoogte gesteld van hun recht om zonder boete het contract op te zeggen uiterlijk drie maanden na de kennisgeving.

Wat transmissiediensten voor het verlenen van intermachinale diensten betreft, komen de in deze paragraaf bedoelde rechten uitsluitend ten goede aan eindgebruikers die consumenten, micro-ondernemingen, kleine ondernemingen, micro-organisaties zonder winstoogmerk of kleine organisaties zonder winstoogmerk zijn".

¹¹ Artikel 105.4, eerste lid, van deze Richtlijn bepaalt: "Eindgebruikers hebben het recht hun contract zonder extra kosten op te zeggen wanneer zij op de hoogte worden gesteld van wijzigingen in de voorwaarden die worden voorgesteld door de aanbieder van andere voor het publiek beschikbare elektronische-communicatiediensten dan nummeronafhankelijke interpersoonlijke communicatiediensten, tenzij de voorgestelde wijzigingen uitsluitend in het voordeel zijn van de eindgebruiker, van strikt administratieve aard zijn en geen negatieve gevolgen hebben voor de eindgebruiker, of rechtstreeks worden opgelegd door het Unie- of het nationale recht".

3.2.3. Toezicht op zero-rating opgelegd op basis van de bepalingen van de Roamingverordening

35. Op 1 juli 2022 is er een nieuwe Europese Roamingverordening¹² in werking getreden. Deze nieuwe versie van de Roaming-verordening omvat een aantal bepalingen die consumenten extra (moeten) beschermen.
36. Zo is in artikelen 13 en 15 opgenomen dat de operatoren kosteloos toegang moeten geven tot een webpagina met informatie over respectievelijk VAS-diensten (diensten met toegevoegde waarde) en nooddiensten.
37. Artikel 13 stelt dat de klanten wanneer zij in een andere lidstaat komen een sms dienen te krijgen met "[...] een link die gratis toegang geeft tot een speciale webpagina met actuele informatie over de soorten diensten waarvoor hogere kosten kunnen gelden en, indien beschikbaar, informatie over nummerreeksen voor diensten met toegevoegde waarde of andere relevante aanvullende informatie in de overeenkomstig artikel 16, eerste alinea, punt a), opgezette databank, overeenkomstig artikel 16, derde alinea. De webpagina bevat informatie over eventuele kosten die voor gratis telefoonnummers gelden bij roaming."
38. Artikel 15 stelt dat de "roamende klant ook een link aangeboden [krijgt] die gratis toegang geeft tot een speciale, voor personen met een beperking toegankelijke, webpagina die informatie biedt tot alternatieve middelen voor toegang tot noodhulpdiensten via noodcommunicatie die in de bezochte lidstaat is voorgeschreven."
39. In de praktijk verplichten deze bepalingen de operatoren om verkeersbeheersmaatregelen in te voeren die dicht aanleunen bij "zero rating".
40. Artikel 3, derde lid, derde alinea, a) van Verordening 2015/2120 bepaalt dat de aanbieders van internettoegangsdiensten verkeersbeheersmaatregelen mogen treffen indien dat nodig is om te voldoen aan de wetgevingshandelingen van de Unie waaraan ze zijn onderworpen. Dit artikel vormt echter een uitzondering. Zero-rating moet aldus beperkt zijn en enkel gelinkt kunnen worden aan de wettelijke redenen.
41. De invoering van de webpagina's waarvan sprake in de artikelen 13 en 15 van de Roamingverordening, die gratis beschikbaar moeten zijn, moet dus worden beperkt tot de strikt noodzakelijke elementen. Twee operatoren hebben ervoor gekozen de artikelen 13 en 15 uit te voeren door specifieke webpagina's te creëren die enkel de informatie vermeld in deze artikelen bevatten.
42. De implementatie bij de andere operatoren werd eveneens verder opgevolgd maar was nog niet volledig afgerond op 30 april 2023.
43. Artikel 14§4 handelt over het opvolgen van het roaming-verbruik, dat eveneens kosteloos moet kunnen: "Iedere roamingaanbieder verschaft al zijn roamende klanten kosteloos toegang tot een faciliteit die tijdig informatie geeft over het totale gebruik uitgedrukt in volume of in de munteenheid [...]."

¹² Verordening 2022/612 van het Europees Parlement en de Raad van 6 april 2022 betreffende roaming op openbare mobielecommunicatienetwerken binnen de Unie (in de tekst "Roamingverordening").

44. Deze bepaling verplicht de mobiele operatoren om aan hun klanten een gratis oplossing te bieden aan de hand waarvan ze hun mobiele-dataverbruik in roaming kunnen controleren. Deze bepaling bevat dus ook een aspect van verkeersbeheer in de vorm van "zero rating".
45. Ook hier staat artikel 3, derde lid, derde alinea, a) van Verordening 2015/2120 de operatoren toe om verkeersbeheersmaatregelen te treffen indien dat nodig is om te voldoen aan de wetgevingshandelingen van de Unie waaraan ze zijn onderworpen. Aangezien deze bepaling een uitzondering vormt, is het belangrijk om ervoor te zorgen dat artikel 14, § 4, van de Roaming-verordening niet te ruim ten uitvoer wordt gebracht.
46. Deze oplossing zou dus in principe niet tot stand kunnen worden gebracht via de raadpleging van de algemene "klantenapplicatie" van de operatoren want dat betekent dat die applicatie volledig gratis zou moeten worden gemaakt (het is erg moeilijk, zelfs onmogelijk vanuit technisch oogpunt, om het gebruik van een deel van de applicatie gratis te maken). Bovendien bevat dat soort van applicaties meestal elementen die zich onderscheiden van de raadpleging van het mobiele-datavolume, elementen die veel dataverkeer kunnen genereren en die niet gratis kunnen worden verstrekt. De volledige applicatie als zero rating aanbieden zou immers tegenstrijdig zijn met de principes die deze praktijk verbieden.
47. Tijdens de periode die dit rapport beslaat, heeft het BIPT deze kwestie besproken met bepaalde operatoren. Tijdens die discussies werd een andere uitvoeringspiste aangehaald die wordt beschouwd als verenigbaar met de reglementering inzake netneutraliteit, met name de raadpleging van het mobiele-dataverkeer in roaming via een sms-shortcode.

3.3. Toezicht op het invoeren van de uitzondering die toelaat verkeer te blokkeren wegens virusaanvallen

48. In 2021 werd België voor het eerst geteisterd door sms-berichten gestuurd door malware op de mobiele telefoon van de gebruiker. Er werden toen ad-hoc maatregelen opgezet en goedgekeurd om dit tegen te gaan.
49. Inmiddels werd het wettelijk kader aangepast om operatoren toe te laten om de inhoud van berichten te scannen met het oog op het blokkeren van schadelijke of frauduleuze inhoud. De ad-hoc-maatregelen van 2021 zijn dus niet meer nodig.
50. Gebruikers die vermoedelijk geïnfecteerd zijn met sms-versturende malware worden nog steeds geblokkeerd. De gebruiker kan deze blokkering zelf ongedaan maken.

3.4. Besprekingen betreffende het blokkeren van websites van het Russische regime die vallen onder sancties aangenomen door de EU

51. De sancties aangenomen op 1 maart 2022 door de EU tegen het Russische regime omvatten, op grond van Europese Verordening nr. 2022/350 en Besluit (GBVB) 2022/351¹³, de schorsing van de omroepactiviteiten van Sputnik en RT/Russia Today (RT English, RT UK, RT Germany, RT France en RT Spanish) . Het is de operatoren ook verboden inhoud afkomstig van deze Russische media uit te zenden, "onder andere door transmissie of distributie, ongeacht het middel, bijvoorbeeld via kabel, satelliet, IP-TV, internetproviders, internetplatforms of applicaties voor het delen van video's, ongeacht of deze nieuw of voorgeïnstalleerd zijn"¹⁴. RT France heeft bij het Europees Gerecht verzocht om de nietigverklaring van de beperkingen die het werden opgelegd. Het Gerecht heeft eerst het verzoek om opschorting van de tenuitvoerlegging van de aangevochten handelingen¹⁵ en vervolgens het beroep als zodanig verworpen¹⁶. De voorziening ingesteld op 27 september door RT France tegen het arrest van het Gerecht is nog steeds aanhangig bij het Hof van Justitie¹⁷.
52. Aan deze lijst zijn de entiteiten Rossiya RTR / RTR Planeta, Rossiya 24 / Russia 24 en TV Centre International toegevoegd via de Europese Verordening nr. 2022/879 en Besluit (GBVB) 2022/884 op 3 juni 2022 evenals de entiteiten NTV/NTV Mir, Rossiya 1, REN TV en Pervyi Kanal via de Europese Verordening nr. 2022/2474 en Besluit (GBVB) 2022/2478 op 16 december 2022. Bovendien werden RT Arabic en Sputnik Arabic toegevoegd bij de Europese Verordening nr. 2023/427 en het Besluit (GBVB) 2023/434 van 25 februari 2023.
53. Wat meer in het bijzonder de ISP's betreft, heeft het BIPT een overleg met de sector opgezet om de implementatie van de blokkering van de betrokken websites op een gecoördineerde manier uit te oefenen. Er werd overeengekomen dat de ISP's deze blokkering kunnen implementeren via DNS Blocking.¹⁸ Deze techniek stelt de ISP in staat

¹³ De beperkende maatregelen gehanteerd voor de Russische media kaderen respectievelijk in Verordening (EU) nr. 883/2014 van 31 juli 2014 van de Raad betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van de acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren, Officieel Publicatieblad, 31 juli 2014, nr. L 229, en het Besluit 2014/512/GBVB van 31 juli 2014 van de Raad betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren, Officieel Publicatieblad, 31 juli 2014, nr. L 229, blz. 13, die meermaals werden gewijzigd sinds maart 2022. In een van die gewijzigde versies werd het eveneens verboden om reclame te maken voor producten of diensten in inhoud geproduceerd of verspreid door de bedoelde Russische media. ¹⁴ Europese Verordening nr. 833/2014, art. 2septies, § 1. Zie ook Besluit 2014/512/GBVB, art. 4octies, § 1. Later reclame maken voor producten of diensten in inhoud geproduceerd of verspreid door de bedoelde Russische media is eveneens verboden.

¹⁴ Europese Verordening nr. 833/2014, art. 2septies, § 1. Zie ook Besluit 2014/512/GBVB, art. 4octies, § 1. Later reclame maken voor producten of diensten in inhoud geproduceerd of verspreid door de bedoelde Russische media is eveneens verboden.

¹⁵ Beschikking van de Voorzitter van het Gerecht van 30 maart 2022 in de zaak T-125/22 R - *RT France tegen de Raad van de Europese Unie*.

¹⁶ Arrest van het Gerecht van 27 juli 2022 in de zaak T-125/22 - *RT France tegen de Raad van de Europese Unie*, tekst gecorrigeerd bij de Beschikking van 14 oktober 2022.

¹⁷ Voorziening ingesteld op 27 september 2022 door RT France tegen het Arrest van het Gerecht van 27 juli 2022 in de zaak T-125/22, RT France/Raad (zaak nr. C-620/22 P).

¹⁸ Boven op de relaties met de ISPs en in het kader van een samenwerking tussen de Belgische regulatoren, hebben de CSA en de VRM begin maart 2022 de voornaamste operatoren van Belgische netwerken geïnformeerd over het verbod op het verlenen van toegang tot de betrokken Russische media en de Medienrat heeft een videoplatform dat onder zijn bevoegdheid valt geïnformeerd. Daarenboven hebben de

ervoor te zorgen dat de eindgebruikers van de internettoegangsdienst en daaraan verbonden DNS-dienst de betrokken websites niet meer kunnen bereiken via de gebruikelijke domeinnamen voor deze websites.

54. De rol van het BIPT in dit dossier is van technische en coördinerende aard, in het bijzonder inzake ISPs.
55. Op de niet-naleving van de door de EU uitgesproken economische sancties staan strafsancties.¹⁹ De opsporing en vervolging van personen die de economische sancties niet zouden naleven ligt derhalve in handen van het parket, de vervolgende overheid van misdrijven in België.
56. Het BIPT heeft ook deelgenomen aan het overleg binnen Berec over deze kwestie en heeft toegelicht aan de andere NRI's welke aanpak en technieken de telecomoperatoren in België gebruiken om de toegang tot de betrokken websites te blokkeren voor hun eindgebruikers.

3.5. Controle op de vermelding van de internetsnelheid

57. Overeenkomstig artikel 4, lid 1, eerste alinea, d) van de Open Internet Verordening moet er in een contract dat een internettoegangsdienst omvat ten minste: *"een duidelijke en begrijpelijke uitleg [worden opgenomen] over de minimale, de normaliter beschikbare, de maximale en de geadverteerde download- en uploadsnelheid van de internettoegangsdiensten in geval van vaste netwerken, dan wel de geraamde maximale en geadverteerde download- en uploadsnelheid van internettoegangsdiensten in geval van mobiele netwerken, en over de wijze waarop aanzienlijke afwijkingen van de respectieve geadverteerde download- en uploadsnelheden de in artikel 3, lid 1, vastgelegde rechten van de eindgebruikers kunnen beïnvloeden"*.
58. Op grond van de tweede alinea van artikel 4, lid 1 van de Open Internet Verordening moet deze informatie ook gepubliceerd worden op de website van de operator.
59. Beide bepalingen zijn voor de Belgische markt verder uitgewerkt in het besluit van de Raad van het BIPT van 2 mei 2017 betreffende de mededeling van de snelheid van een vaste of mobiele breedbandverbinding (hierna ook "het besluit van 2 mei 2017").²⁰

3.5.1. Herinnering aan de jaarlijks aan het BIPT mee te delen informatie over snelheden verwerkt in het contract

60. Op grond van het besluit van het BIPT betreffende de mededeling van de snelheid van een vaste of mobiele breedbandverbinding zijn operatoren verplicht om het BIPT, één keer per jaar op 15 juni, informatie te bezorgen over de snelheid die aan hun klanten meegedeeld

gemeenschapsregulators persberichten inzake het verbod gepubliceerd (respectievelijk <https://www.csa.be/actualite>, <https://www.vlaamseregulatormedia.be/nl/nieuws> en <http://www.medienrat.be/de/aktuelles>).

¹⁹ Zie in het bijzonder artikel 6 van de [wet van 13 mei 2003](#) inzake de tenuitvoerlegging van de beperkende maatregelen die genomen worden door de Raad van de Europese Unie ten aanzien van Staten, sommige personen en entiteiten.

²⁰ https://www.bipt.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/c4314bdb46be4b3a12b367edb97a618e58894fd1/Besluit_Snelheid_Breedbandverbinding.pdf

is en die in hun contract geïntegreerd is. Die verplichting geldt voor operatoren met meer dan 40.000 abonnees voor het betreffende type van producten.

61. Het BIPT selecteerde een aantal van dergelijke aanbieders, herinnerde hen aan de verplichting vermeld in de randnummers 50 en 51 van het besluit van 2 mei 2017 en vroeg hen aan het BIPT te rapporteren aan de hand van de tabellen in de bijlagen 2 en 3 van dat besluit.
62. Het BIPT nam nota van de aan hem geleverde informatie.

3.5.2. Ad hoc controle van een ISP die toetrad tot de markt voor breedbandinternet op een vaste locatie

63. Na een klacht van een concurrerende operator controleerde het BIPT specifiek(er) hoe een ISP, die zijn intrede deed op de markt voor breedbandinternet op een vaste locatie, de snelheden van zijn nieuwe producten presenteerde aan de (residentiële) eindgebruikers.
64. Op basis van het in de klacht aangeleverde materiaal maande het BIPT de betrokken operator in de eerste plaats aan om de normaliter beschikbare upload- en downloadsnelheid voor potentiële abonnees beschikbaar te maken op diens website.
65. Op het ogenblik van de aanmaning vermeldde de nieuwe intreder op zijn website immers dat potentiële abonnees vóór bestelling geen informatie konden krijgen over de internetsnelheid die er bij hen thuis beschikbaar zou zijn.
66. Het BIPT achtte een dergelijke mededeling niet conform randnummer 43 van het besluit van 2 mei 2017, dat bepaalt:

"43. De ISP's delen [de vier parameters in verband met snelheid die de Open Internet Verordening vraagt te vermelden in geval van vaste netwerken] mee aan de potentiële abonnees en aan de nieuwe abonnees bij het afsluiten van hun contract in de vorm van hun keuze op een begrijpelijke en ondubbelzinnige manier. Bovendien moet deze informatie over de snelheidsprestaties, in het geval van de verstrekking van breedbandtoegang door middel van vaste netwerken, overeenkomstig het besluit van 15 juli 2015 betreffende de indicatoren voor de kwaliteit van de diensten steeds beschikbaar zijn op de website van de betreffende operatoren."

67. Na afloop van de gegeven termijn om zich in regel te stellen kon het BIPT vaststellen dat de ISP onder meer op de desbetreffende productpagina's op diens website en tijdens het online bestelproces wel concrete informatie over internetsnelheden op een specifiek adres verstreekte.
68. Het BIPT vond het wel onterecht dat de ISP de gepresenteerde minimale en maximale snelheidswaarden "theoretisch" noemde. Het BIPT beschouwde meer bepaald dat de ISP de consument, die op het punt staat een contract te sluiten, daardoor ieder nuttig element in verband met de beloofde minimale en maximale prestaties ontnam, terwijl de betrokken ISP, op grond van de informatie die hij op wholesalevlak aangeleverd krijgt, volgens het BIPT, wel degelijk in staat is om daarover aan de consument concrete waarden te verstrekken, zoals gedefinieerd in het BIPT besluit van 2 mei 2017.

69. Als reactie op deze opmerking van het BIPT wijzigde de ISP zijn terminologie van "theoretische" naar "te verwachten" snelheid, wat het BIPT voldoende achtte om dit luik van het dossier af sluiten.
70. In een ander luik van het dossier verzocht het BIPT om een aantal exemplaren van daadwerkelijk aan nieuwe abonnees verstrekte precontractuele informatie²¹ en aan deze abonnees verstrekte samenvattingen van het contract²² aan het BIPT te bezorgen.
71. Het onderzoek van dit luik van het dossier is nog lopende, omdat het BIPT als reactie op zijn verzoek om informatie templates van contractsamenvattingen verkreeg²³. Niettemin werden enkele opmerkingen op de templates geuit, die de ISP alvast in rekening bracht. Eén van de in rekening gebrachte wijzigingen was het toevoegen van de geadverteerde snelheid op (de template van) de contractsamenvatting, nu de ISP wel degelijk snelheidswaarden adverteerde (met name op zijn website om eindgebruikers over te halen het betrokken nieuwe vaste breedband internet product te bestellen).

3.5.3. Steekproef in verband met het adverteren van mobiele snelheden op websites van netwerkkoperatoren

72. Begin november 2022 ging het BIPT steekproefsgewijs na of mobiele netwerkkoperatoren op hun websites adverteren over de snelheid die zij aanbieden. Dat is geen verplichting, maar als ze daarover adverteren moet die informatie ook in het contract vermeld worden (zie ook hierboven in verband met geadverteerde snelheden voor vaste breedbandproducten).
73. Er werden tijdens de steekproef geen voorbeelden van advertenties betreffende mobiele snelheden gevonden.

3.6. Klachten betreffende de naleving van Verordening 2015/2120

3.6.1. Klachten ontvangen door het BIPT

74. Het BIPT is geen instantie die individuele klachten behandelt.
75. Het BIPT behandelt klachten wel als signalen, waarop het (mee) zijn beslissingen baseert om op te treden om structureel tekortkomingen op de markt, ten aanzien van de wetgeving en de belangen die het BIPT dient na te streven, op te lossen.
76. In de voorbije periode telde het BIPT 8 klachten die verband hielden met de belangen die de Open Internet Verordening nastreeft.
77. Zes van deze klachten handelden over de problematiek van het "onbeperkt internet" en over de impact van de richtsnoeren van het BIPT.

²¹ Overeenkomstig artikel 108, §1, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

²² Zie artikel 108, §2, van de wet van 13 juni 2005.

²³ Naast een nieuwe versie van de algemene voorwaarden die rekening hield met de in de oorspronkelijke aanmaning van het BIPT geuite bezwaren.

78. Twee klachten hadden betrekking op zero-rating bij Proximus.

3.6.1.1. Klachten over "onbeperkt" internet

79. In de eerste klacht was de klager nog geconfronteerd met een FUP van 40 GB in een tariefplan dat aangeprezen werd als een tariefplan met "onbeperkt" mobiel internet. Hij had kennis genomen van de publicatie van het BIPT en stelde zich de vraag of dit nu ook "wet" zou worden voor de providers.
80. Het BIPT antwoordde dat zijn richtsnoeren geen wetgeving uitmaakten, maar dat hij in de richtsnoeren zijn interpretatie van de wetgeving uitdrukte. Het BIPT verduidelijkte dat providers die deze richtlijnen niet zouden volgen door het BIPT aangesproken (en desnoods bestraft) zouden kunnen worden voor het niet-naleven van de (geïnterpreteerde) wetgeving, die het BIPT controleert.
81. Omdat de aanpassingstermijn voor de operatoren bepaald in de richtsnoeren op het ogenblik van de ontvangst van de klacht nog lopende was, werd de klager uitgenodigd om het BIPT na de aanpassingstermijn terug te contacteren, wanneer zijn tariefplan niet zou aangepast zijn aan de richtsnoeren. Op deze uitnodiging werd niet meer geantwoord.
82. Uit een andere klacht kwam naar voren dat de klager het niets eens was met de interpretatie van "onbeperkt internet" die het BIPT hanteerde (zie de twee vorige verslagen over het toezicht op netneutraliteit in België voor meer gedetailleerde uitleg over de uitgangspunten van het BIPT).
83. Uit drie klachten bleek vervolgens dat Proximus vóór en na 1 juni 2022 een ander soort interventiepolitiek hanteerde ten aanzien van afnemers van het tariefplan Mobilus Unlimited 5G Premium.
84. Vóór 1 juni 2022 behield Proximus zich het recht voor om de dienst te beperken of op te schorten bij gebruik van meer dan 100 GB/maand, maar werd dit toegepast wanneer Proximus een gebruik afwijkend van "een goede huisvader" gebruik constateerde.
85. Na 1 juni 2022 werd de snelheid van het product de snelheid automatisch begrensd van zodra er 300 GB aan volume per maand verbruikt werd.
86. Aan de klagers antwoordde het BIPT dat Proximus zich daarmee in lijn gesteld had met de (minimale vereisten) van de richtsnoeren van het BIPT, maar dat het Proximus' eigen keuze was om de snelheid automatisch te beperken na het bereiken van de 300 GB. De richtsnoeren van het BIPT beletten een ISP inderdaad niet een interventiepolitiek van het "goede huisvader" type te blijven toepassen, mits een dergelijke FUP (bij verder gebruik van de benaming "Unlimited") gekoppeld is aan een maandelijks verbruik 300 GB/maand of meer.
87. Het BIPT sprak ook zijn begrip uit over de ontevredenheid over het ontbreken in de streek van één van de klagers van een aanbod van vast breedbandinternet dat zou kunnen voldoen aan zijn behoeften (waardoor het mobiele product samen met de vóór 1 juni 2022 toegepaste interventiepolitiek gebaseerd op "goede huisvader" clause voor hem een passende oplossing vormde).

88. Het BIPT legde daarbij uit dat hij en andere overheidsdiensten operatoren via verschillende maatregelen aansporen om bestaande gaten in de internetdekking (die in België relatief klein zijn) op te vullen.
89. Bovendien contacteerde het BIPT Proximus om te vernemen of Proximus in de regio's met moeilijke connectiviteit voor vast breedbandinternet (bv. Amelscheid en Burg-Reuland) bijstellingen overwoog in de manier waarop hij sinds 1 juni 2022 de grenswaarden in zijn FUP toepast.
90. Proximus antwoordde hierop met een overzicht van de opties zonder FUP die bij hem aangevraagd kunnen worden (bv. bij storing van het vast internet of bij vertraging in de activatie van het bestelde vast internet) of die *ad hoc* van toepassing zijn (bv. bij de overstromingen in de Ardennen in de zomer van 2021).
91. In de laatste klacht signaleerde de klager ten slotte dat zijn product niet aangepast zou zijn aan de richtsnoeren van het BIPT. Het bleek te gaan om een product dat niet meer te koop was op het ogenblik dat het BIPT verwachtte dat de richtsnoeren in de praktijk gebracht zouden worden. Ook bleek er voor dit product geen reclame meer gemaakt te worden.
92. Het BIPT liet weten nog geen gelijkaardige signalen ontvangen te hebben en dat dergelijke signalen mee zijn toezichtsactiviteiten bepalen.

3.6.1.2. Klachten over zero-rating

93. In één van de klachten over zero-rating beklagde de burger zich erover dat Proximus zero-rating toepaste ten voordele van specifieke apps en dat dit tegen de netneutraliteitsregels was.
94. Aangezien de klacht in het begin van september 2022 werd ingediend antwoordde het BIPT dat Proximus inmiddels geen zero-rating meer toepaste.
95. In de andere klacht of burgervraag vroeg de burger zich af of Proximus het recht had de zero-rating in zijn contract af te schaffen.
96. Het BIPT bevestigde dat de aanpassing van het tariefplan wettelijk was. Het BIPT antwoordde ook aan de klager dat Proximus volgens hem aan de abonnee het recht diende te geven om het contract zonder boete op te zeggen.

3.6.2. Input in klachten ingediend bij andere instanties

97. Zoals in de vorige verslaggevingsperiode diende het BIPT ook in deze periode geen input of advies te geven in dossiers rond open internet van de Ombudsdienst voor de telecommunicatie, dat de principieel bevoegde instantie is voor het behandelen van individuele klachten van eindgebruikers.

98. Het BIPT gaf één input aan het kabinet van de minister bevoegd voor telecommunicatie, die een burgersvraag (of uiting van ontevredenheid) aan de minister voor advies aan het BIPT doorstuurde²⁴.

²⁴ De burger schetste een situatie waarin mails van een vriend vanaf een bepaald moment ofwel niet meer aankwamen ofwel in zijn spamfilter terechtkwamen, terwijl dit voordien niet het geval was. De burger vroeg dit te onderzoeken. Hij wenste onder meer te weten of er sprake was van een moedwillige obstructie/blokkering van mails. Het BIPT gaf als input dat hij geen signalen van een dergelijke praktijk had ontvangen. Verder werd uitleg gegeven over hoe spamfilters van operatoren soms reageren (bv. als de correspondent wijzigt van provideradres) en tips om spamfilters -waar mogelijk- fijner af te stellen.

4. Bevordering van de beschikbaarheid van internettoegangsdiensten op kwaliteitsniveaus die stroken met de stand van de techniek

99. Het BIPT ontwikkelde in de periode waarop dit verslag slaat volgende activiteiten ter bevordering van de voortdurende beschikbaarheid van internettoegangsdiensten op kwaliteitsniveaus die stroken met de stand van de techniek.

4.1. Dekking van het grondgebied op het vlak van internettoegang (Atlas)

100. Als coördinator van initiatieven inzake kwaliteit van de netwerken heeft het BIPT verder de atlas van de vaste en mobiele dekking beheerd en bijgewerkt. Het doel ervan is om de evolutie van de uitrol van de netwerken in België te volgen en de gebruiker transparantie te geven wat betreft de beschikbaarheid van netwerken. Beide atlassen worden gepubliceerd in het dataportaal van het BIPT: www.bipt-data.be/nl.
101. Aan de hand van de [vaste kaarten](#)²⁵ kan het BIPT onder andere de zogenaamde witte zones identificeren, waarin huishoudens nog niet beschikken over een toegang tot een internetverbinding met een snelheid van 100 Mbps. Verder kunnen eindgebruikers hun adres ingeven op de tool om zo alle aanwezige netwerken, de technologieën, en maximale down- en uploadsnelheden op het adres te visualiseren.
102. De kaarten met betrekking tot de [mobiele dekking](#)²⁶ geven de dekking weer die wordt voorspeld door de operatoren op het Belgische grondgebied. Het BIPT controleerde de betrouwbaarheid ervan via ad-hoc metingen op het terrein en de door de operatoren verzonden gegevens worden bij publicatie steeds gecorrigeerd door het BIPT aan de hand van de door het BIPT uitgevoerde controles.

4.2. Quality of Experience – Mobiele netwerken

103. Het BIPT heeft voor het vijfde opeenvolgende jaar met een "drive tests"-campagne informatie verzameld over de kwaliteit van de ervaring op de mobiele netwerken. De metingen werden gedaan in de periode september-oktober 2022. Het doel bestond erin om een benchmark te maken van de operatoren op basis van een twintigtal indicatoren van de kwaliteit van de mobiele ervaring (spraak en data) en daarbij ook een binnenhuis klantenervaring te simuleren. Door de historiek kunnen eindgebruikers ook de evolutie van de kwaliteit van de mobiele netwerken bezichtigen.
104. Daarnaast voerde het BIPT voor de tweede maal een meetcampagne uit op de voornaamste treinen. Hierbij werden dezelfde indicatoren opgemeten als de indicatoren van de "drive tests"-campagne.
105. Het BIPT heeft de [resultaten](#)²⁷ van deze testen alsook een [rapport](#)²⁸ gepubliceerd.

²⁵ <https://www.bipt-data.be/nl/projects/atlas/landline>

²⁶ <https://www.bipt-data.be/nl/projects/atlas/mobile>

²⁷ <https://www.bipt-data.be/en/projects/user-experience>

²⁸ <https://www.bipt.be/consumenten/publicatie/resultaten-van-de-rij--en-treintestcampagne-2022>

5. Conclusie

106. In dit zevende jaarlijks verslag betreffende het toezicht op netneutraliteit heeft het BIPT alle activiteiten beschreven die het in de periode van 1 mei 2022 tot en met 30 april 2023 heeft ondernomen in het kader van netneutraliteit.
107. In oktober 2022 heeft het BIPT een ontwerpbesluit ter raadpleging voorgelegd met een analyse dat een vrije keuze van de modem/router/CPE mogelijk moet zijn. In die zin is het ontwerpbesluit een uitwerking van de Open Internet Verordening in de Belgische nationale context. Het BIPT zal het finale besluit eind 2023 publiceren.
108. Het BIPT heeft een behoorlijke naleving van zijn richtsnoeren betreffende het aanbieden van "onbeperkt" internet vastgesteld. Dit gebeurde op basis van marktmonitoring, ontvangen klachten en behandelde punctuele dossiers.
109. In de huidige verslaggevingsperiode zetten alle ISP's de zero-rating van hun tariefplannen stop in lijn met de door het BIPT aanvaardbaar bevonden of de door het BIPT opgelegde timing. Het BIPT verwachtte dat dat zou gebeuren met kennisgeving (en toekenning) van het recht om kosteloos het contract op te zeggen. Proximus was echter van oordeel dat het beroep kon doen op de uitzonderingen bepaald in artikel 108, § 4, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie. Het BIPT onderzocht de praktijken van Proximus maar nam nog geen definitieve beslissing over de bezwaren en eventueel beoogde maatregelen van het BIPT.
110. Het BIPT onderzocht ook de implementatie van de kosteloosheid van toegang tot bepaalde webpagina's en faciliteiten opgelegd op grond van een aantal artikelen van de nieuwe Roamingverordening, die op 1 juli 2022 in werking getreden is. In de praktijk verplichten deze bepalingen de operatoren om ten aanzien van roamende eindgebruikers verkeersbeheersmaatregelen in te voeren die dicht aanleunen bij "zero rating". Sommige implementaties werden gevalideerd; andere worden verder opgevolgd.
111. Er werd ook de nodige aandacht besteed aan de toepassing van andere uitzonderingen op het principe van de gelijke behandeling van internetverkeer, zoals de uitzondering die toelaat verkeer te blokkeren wegens virusaanvallen en overleg met de sector en met Berec om de implementatie van de blokkering van de websites van omroepen van het Russische regime ten aanzien waarvan de EU sancties oplegde op een gecoördineerde manier uit te oefenen.
112. Het BIPT controleerde ook de naleving van diens besluit 2 mei 2017 betreffende de mededeling van de snelheid van een vaste of mobiele breedbandverbinding op volgende manieren:
 - Sommige netwerkoperatoren werden herinnerd aan hun plicht om het BIPT, één keer per jaar op 15 juni, informatie te bezorgen over de snelheid die aan hun klanten meegedeeld is en die in hun contract geïntegreerd is.
 - Het BIPT verbeterde, na aanmaning, ook de manier waarop een ISP, die zijn intrede deed op de markt voor breedbandinternet op een vaste locatie, de snelheden van zijn nieuwe producten presenteerde aan de (residentiële) eindgebruikers. Een luik betreffende de contractsamenvattingen is nog lopend.

- Bij een steekproef begin november 2002 werden er geen voorbeelden van advertenties op websites betreffende mobiele snelheden gevonden²⁹.
113. In deze verslaggevingsperiode telde het BIPT 8 klachten die verband hield met de belangen die de Open Internet Verordening nastreeft. Zes van deze klachten handelden over de problematiek van het "onbeperkt internet" en over de impact van de richtsnoeren van het BIPT. Twee klachten hadden betrekking op zero-rating bij Proximus.
114. Het BIPT heeft tot slot voor het vijfde opeenvolgende jaar met een "drive tests"-campagne en voor het tweede opeenvolgende jaar met een treintestcampagne informatie verzameld over de kwaliteit van de ervaring op de mobiele netwerken. Het BIPT ging ook verder met de ontwikkeling van de atlas van de vaste en mobiele dekking en controleerde de betrouwbaarheid ervan via ad-hoc metingen op het terrein. De vaste atlas laat nu toe aan de eindgebruiker om alle beschikbare netwerken op een adres te bekijken.
115. Globaal genomen meent het BIPT dat er tot nog toe geen grote redenen tot bezorgdheid zijn in België op het vlak van open-internettoegang:
- Er zijn geen gevallen van ontoelaatbare blokkeringen van diensten of applicaties in het netwerk vastgesteld.
 - Op het vlak van zero-rating hebben operatoren de tariefplannen, waarin deze ontoelaatbare praktijk vervat zit, omgevormd naar aanbiedingen, die conform de uitspraken van het Hof van Justitie zijn.
 - Op het vlak van de keuzemogelijkheden van de eindgebruikers zijn de inbegrepen datavolumes in de aanbiedingen van de ISP's, in het bijzonder bij mobiele producten, opnieuw groter geworden, om de evolutie van het toenemende dataverkeer op te vangen. De grenzen van Fair Use Policies van "onbeperkte" internetproducten verhoogden in sommige gevallen eveneens significant, onder invloed van de BIPT-richtsnoeren in dat verband.

²⁹ Dat is geen verplichting, maar als mobiele ISP's daarover adverteren moet die informatie ook in het contract vermeld worden.